AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 81 CLEVELAND, OHIO, FRIDAY MORNING, APRIL 7TH, 1933 LETO XXXV.—VOL. XXXV.

Roosevelt ima pivo!

Washington, 7. aprila, v petek. V Belo hišo, kjer stanuje predsednik Roosevelt, sta bila prinešena danes zjutraj, pet minut čez polnoč, dva zaboja najfinejše pive. Na zabojih je bil napis: "Na zdravje, gospod predsednik!"

Decatur, Alabama, 6. aprila. Belo dekle Ruby Bates, ki je 27. februarja zginilo, se je danes nenadoma pojavilo pri obravnavi proti sedmim zamorcem, ki so obtoženi, da so posilili dvoje belih deklet. Bili so že na smrt obsojeni, a so sedaj dobili novo obravnavo. V največje začudenje vseh je Ruby Bates pričala, da ni resnica, da bi bila posiljena od zamorcev, dočim je to trdila pri prvi obravnavi.

Koncert v Girardu

V soboto večer se vrši v Girard, Ohio, odprtija spodnjih prostorov Slov. N. Doma. Za to priliko je Gospodinjski Klub Narodnega Doma v Girardu priredil koncertni program in povabil priljubljeni pevki Josephine Lausche-Welf in Mary Udovich, ki bosta zapeli pod vodstvom dr. Lauscheta več izbranih pevskih točk. Girardčanom sta pevki v prijetnem spominu, ker sta imeli tam že več jako uspešnih koncertov. Poleg tega pa nastopi tudi Hojerjev orkester. Mnogo Clevelandčanov se pripravlja v soboto večer na izlet v Girard, in kdor želi iti z busom, naj se danes gotovo priglasi pri August Kollander, 6419 St. Clair Ave. v S. N. Domu.

Smrtna kosa

V četrtek ob 6. popoldne je v Clinic bolnici preminula Mary Kapel, rojena Kovač. Ranjka je stanovala na 440 Cortland St., v Fairport Harbor, blizu Painesville. Stara je bila 35 let. Tu zapušča soproga in dva sina, Hermana in Karla, teto Mrs. Antonijo Humer. Ranjka je bila rojena na Ostrožnem Brdu pri št. Petru na Notranjskem, kjer zapušča starše, tri sestre. V Ameriki je bivala 11 let. Ranjka je bila članica društva Triglav št. 30 SDZ. Pogreb se vrši v pondeljek zjutraj v Fairport Harbor pod vodstvom Jos. žele in Sinovi. Prizadeti družini izrekamo naše iskreno sožalje, ranjki pa naj bo ohranjen blag spomin!

Komisija za pivo

Komisija države Ohio, ki bo delala pravila glede prodaje 3.2 pive, je sedaj popolna in sestoji iz sledečih članov: Edward Sklenicka, Cleveland, imenovan za 7 let, Norman C. Parr, New Philadelphia, za 6 let, dr. E. L. Mather, Akron, za 5 let, John M. Taylor, Columbus, za 4 leta, George Pfleger, Toledo, za 3 leta, Harford Goddard, Marietta, za 2 leti, Edward Dixon, Cincinnati, za eno leto.

Collister in Maschke

V republikanskih krogih se šepeta, da sedanji okrajni blagajnik Collister je glavni nasprotnik sedanjega glavarja republikanske stranke, Maschketa, ker bi Collister sam rad prišel v urad Maschketa.

Prva obletnica

V soboto, 8. aprila, ob 9. uri zjutraj se bo brala sv. maša v cerkvi sv. Vida za pokojno Mary Hočevar, rojena Jernejčič, v spomin prve obletnice smrti. Sorodniki in prijatelji ranjke so prijazno vabljeni.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

V naselbini Traunik, Michigan se je ustanovilo slovensko dramsko društvo "Travnik." Prihodnji mesec uprizorijo igro "Hrbtenica."

Mr. in Mrs. John Prisland, Sheboygan, Wisconsin, sta nedavno tega obhajala slavnost srebrne poroke. Mrs. Prisland je ustanovnica in glavna predsednica Slovenske Ženske Zveze.

Kot trdi "Amerikanski Slovenec" je bila dostava tega lista v Jugoslavijo ustavljena.

V McKinley, Minn., je umrla dobro poznana in priljubljena rojakinja Julijana Lavtižar, 43 let stara, doma iz Kranjske Gore na Gorenjskem. V McKinley zapušča soproga, tri sinove in sestro.

V Barbertonu se je ustanovil Gospodinjski klub samostojnega društva "Domovina," ki priredi v nedeljo, 9. aprila "jig-saw puzzle" in card party" v spodnjih prostorih dvorane. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina samo 10 centov.

Poročno dovoljenje sta vzela pretekli petek v New Yorku Mr. Marian Pfiefer, star 27 let in Miss Pavla Cushman, stara 40 let. Obilo sreče!

Frank Lukančič v Midway Pa., ki je znan po svojih farmerskih dopisih, se je 29. marca pri vožnji s kolesom močno pobil.

Program predstave

Jako zanimiv program priredi Slovenska šola Slovenskega Doma na Holmes Ave. v nedeljo, 9. aprila, v Slovenskem Domu na Holmes Ave. Pričetek je ob 7. uri zvečer. Program vsebuje sledeče točke: 1. "Okoli sveta v desetih minutah." (Potovanje od Londona v Paris, francosko Riviero, po Italiji, Hrvatskem Primorju, potem na Kitajsko, Japonsko.) To bo potopisna slika, ki bo slehernega zanimala. 2. Sledite voditelju: otroška komedija v dveh dejanjih. 3. "Sedaj smo mornarji" — We are in the Navy now! Peterodejanska komedija. Odprite vse zatvornice smeha pri tej predstavi. Program bo trajal skoro tri ure. Potem se bo pa razvila prijetna domača zabava. Odbor je preskrbel, da ne bo nikomur dolgčas.

Čevlji, klobuki in drugo

Modna trgovina Anton Ogrin, v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd. si je nabavila za praznike veliko in novo zalogo čevljev za vso družino, klobuke za moške, ženske in otroke, kakor tudi razno perilo. Vse se prodaja po skrajno nizkih cenah. Opozarjamo na oglas.

Šunke, želodci, klobase

Kdor le more si bo preskrbel kaj po starokrajskem načinu posušenega mesa za velikonočne praznike. Poleg mesa pa tudi drugih potrebščin za dobre potice. Vse to dobite pri naših slovenskih mesarjih in groceristih. Oglejte si cene v današnjem listu.

Podpisne pole

Te dni vas bodo obiskali prijatelji sodnika Mr. Frank J. Lauscheta, da vas naprosijo za vaš podpis, da ponovno izvolimo sodnikom Mr. Lauscheta. Prosimo naše ljudi kot tudi brate Hrvate, da prispevajo s svojimi podpisi za ljudsko izvolitev Mr. Lausche sodnikom.

Angleški ministerski predsednik pride v Ameriko na obisk k Rooseveltu

Washington, 6. aprila. Vodilni državniki Anglije in Francije pridejo v kratkem v Washington na obisk k predsedniku Rooseveltu, da se pogovarjajo z njim o tekočih ekonomskih vprašanjih sveta. Te pogovore s predsednikom je pripravil ameriški zastopnik Roosevelta v Evropi, Norman Davis. Prvi bo prišel v Ameriko angleški ministerski predsednik MacDonald, ki je že najel prostor na parniku Berengaria, ki odplove 15. aprila. MacDonald ostane le par dni v Ameriki in odplove proti domu že 29. aprila. Tudi francoski zunanji minister je zagotovil Davisu, da bo francoska vlada poslala odličnega zastopnika, da se udeleži konference. Amerika, Francija in Anglija nameravajo narediti zdravo podlago za uspeh bližajoče se mednarodne gospodarske konference, ki se vrši junija meseca v Londonu. Roosevelt želi, da bi prišel sam francoski ministerski predsednik Dalladier, ki se pa zaenkrat ne more odtrgati od svojega dela. Kot se čuje bo angleški ministerski predsednik skušal vplivati na ameriško vlado, da nadaljuje z moratorijem na dolgove, ki zapadejo 15. junija.

Lep uspeh razstave

Kdo bi si mislil, da se naše žene in dekleta toliko zanimajo za modno razstavo kot jo je priredila v sredo večer slovenska trgovina Grdina Shoppe! Nad 1000 žensk je bilo v dvorani pri razstavi, in stotine in stotine jih je moralo oditi radi pomanjkanja prostora. Tri darila za "permanent waving" so bila razdeljena in sicer sledečim: M. Klemenc, 1095 Addison Road, Dorothy Austin, 977 E. 77th St. in Eugenia Terchek, 1075 E. 64th St. Mrs. DeeAnn Albert, ki je predavala na razstavi o kosmetologiki, o negovanju kože in splošnega zdravja žensk, bo danes ponovno v Grdina Shoppe, 6111 St. Clair Ave., od 2. do 6. ure, kjer bo brezplačno dajala nasvete ženam in dekletom, kako si ohranijo zdravje in lepoto.

Postavno vprašanje

Ko še nismo imeli prohibicije in se je točilo vino, pivo in žganje, je bil oni del Clevelanda, ki se imenuje Glenville, in ki se razteza od 82. ceste do 140. ceste, popolnoma suh. Ondotni prebivalci so že tedaj glasovali, da se v njih okraju ne sme točiti opojna pijača. Vprašanje je sedaj, če smejo trgovci v "Glenville" točiti novo postavno pivo. Več odvetnikov si tozadevno beli glave.

Prepovedana pijača

Direktor javne varnosti, Adams, je izjavil, da je določil dva policijska uradnika, da sestavita seznam vseh onih oseb, ki prodajajo opojno pijačo v Clevelandu. Takoj ko bo seznam gotov, se bo dotičnih 5,000 ljudi posvarilo, da morajo prenehati s prodajo žganja. Ako to ne bo pomagalo, se bo začelo s pogoni, in policija bo dobila povelje, da enake prostore sigurno za vselej zapre.

Komisija za pivo

Državna komisija za podelitev licence za pivo je ustanovila svoj urad v sobi št. 136 Engineers Bldg. Miss Božena Hejna je ravnateljica v tem uradu. Nad 500 prositeljev se je že včeraj oglasilo za prošnje.

Pasijonska igra

Nobena slovenska naselbina v Ameriki dosedaj ni priredila one veličastne, silne krščanske drame "Pasijon," kot Cleveland. Da se vprizori ta ogromna krščanska drama je potreben oder, kot ga poseduje Slovenski Narodni Dom v Clevelandu, je potrebno osobja, ki šteje mnogo nad sto oseb, je potrebna oprema, oblačila, poleg tega pa neštete ure vežbanja in potrpežljivosti od strani igralcev, ki nimajo za svoj obilni trud drugega, kot končno zadovoljnost, da je občinstvo navzoče v napolnjeni dvorani. Predstavljati Pasijon tako, kot ga zahteva zgodba življenja Jezusa Kristusa, je silno odgovorno delo, in v resnici se mora dati najvišje priznanje igralcem in igralkam, ki se trudijo mesece in mesece, da dostojno predstavijo narodu največjo dramo vseh vekov v svetovni zgodovini.

Drama Pasijon se je predstavljala v Clevelandu tekom zadnjih treh let. Vselej je bila predstava od naših ljudi sijajno obiskana. In tako bo tudi to pot. Iz Pittsburgha, iz Barbertona, iz Loraina, iz Girarda, in tudi iz drugih slovenskih naselbin pridejo naši ljudje k tej veličastni predstavi. In gotovo se bodo tudi naši ljudje v Clevelandu odzvali v polnem številu. Pripomniti je treba, da je to zadnja predstava Pasijona v slovenskem Clevelandu. Menda se bo po dolgih letih zopet ponovila, zaenkrat je pa ta predstava zadnja.

Vstopnina k Pasijonu v nedeljo, na cvetno nedeljo, je globoko znižana. Dočim so računali k prvim predstavam Pasijona po $3.00 vstopnino, dobite danes najboljše sedeže po $1.00, po 75 centov in 40 centov. Ker se pričakuje dobre udeležbe, je primerno, da si vstopnico preskrbite takoj, in sicer pri Mrs. Mary Kushlan v S. N. Domu ali pa pri Jos. Grdina, slovenska knjigarna, 6121 St. Clair Ave. Kdor še ni videl te sijajne predstave, ali kdor jo je že videl, ta ne bo pozabil nedelje, 9. aprila, ko ima zadnjo priliko videti največjo dramo vseh vekov — Pasijon.

Naznanilo pivovaren

Šest clevelandskih pivovaren je včeraj naznanilo Clevelandu, da ne bo v petek, 7. aprila pripravljenih preskrbeti Clevelandčane s pivom. Pivovarne naznanjajo, da imajo sicer pivo v zalogi, toda to pivo je še premlado in pivovarne so poštene dovolj, da tega piva ne želijo prodati Clevelandčanom. Pričakuje se, da bo clevelandsko dobro pivo na razpolago okoli 1. maja, ko bo dovolj uležano, da bo okusno in prijetno. Medtem so se pa pivovarne v drugih državah pripravile, da preskrbijo ljudi z dobrim pivom. Danes se pričakuje v Cleveland nad 50,000 zabojev pive in nekako 4000 sodov pive, kar bo vse prišlo iz drugih mest. Nekoliko več bo to veljalo, toda pokupljeno je že vse. V treh tednih bomo pa lahko pili tudi domače, clevelandsko pivo.

"Rodoljub iz Amerike" se ponovno prikaže na odru na velikonočno nedeljo, 16. aprila v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

Preds. Roosevelt predlaga kazen za one, ki skrivajo denar na domovih

Washington, 6. aprila. Richard Whitney, predsednik newyorške Stock Exchange, je bil poklican od predsednika Roosevelta, da pride k njemu na zagovor. Whitney je govoril s predsednikom eno uro, in ko je odšel, ni hotel poročevalcem izjaviti, kaj je bil predmet pomembnega razgovora. Whitneya je spremljal njegov pravni svetovalec, ki se je izjavil, da karkoli se je govorilo, bo pojasnil predsednik Roosevelt narodu Takoj za tem sestankom, je Roosevelt poslal kongresu načrt, da se naredi postava, da se kaznuje one, ki bodo še po 1. maju skrivali na domovih zlato ali denar. Tekom konference med Rooseveltom in med predsednikom newyorške borze, je predsednik borze, Whitney, svečano izjavil predsedniku, da je načelstvo borze sklenilo upeljati gotove smernice, katerih namen je omejiti špekulacijo. Roosevelt je z zanimanjem poslušal izvajanja borznega magnata, toda končno je izjavil, da bo vseeno priporočil kongresu, da ustanovi kontrolo nad špekulacijami. Glede zlata in zlate denarne valute pa je predsednik Roosevelt neizprosen. Izjavil je, da so največji škodljivci naroda oni, ki skrivajo denar na domovih in povedal je, da ne bi prišlo nikdar do bančnih kriz, ako bi ljudje držali denar v bankah. V resnici je predsednik izjavil, da vsaka oseba v Ameriki, ki drži na svojem domu več kot $100 v gotovini, bi morala biti podvržena $10,000 kazni in kaznovana z desetletnim zaporom, ali pa bi morala biti obsojena v obeje. Predsednik je to izjavil, potem ko je imel posvetovanje z zakladniškim tajnikom Woodinom. Roosevelt je bil vesel, ko je slišal, da so ljudje tekom zadnjih štirih tednov vrnili $1,200,000,000 v banke, toda izrazil je obžalovanje, da se nahaja skritih v kleteh, podstrešjih in drugje še vedno najmanj $1,500,000,000, kar silno škoduje ameriški trgovini in napredku. Kdorkoli skriva zlato ali zlate bankovce na domu, je zločinec napram ameriškemu narodu, se je izjavil Roosevelt. Kongres bo tozadevno sklepal v kratkem, kako naj se kaznuje ljudi, ki skrivajo denar na domovih.

Drago pivo

Hoteli in restavranti v dolenjem delu mesta naznanjajo, da bodo prodajali kozarec pive po 10 centov, nekateri pa celo po 15 centov kozarec. Steklenica pive bo po 20 do 30 centov, in zaboj pive pa od $3.75 do $4.00. To je pivo izven Clevelanda, kajti clevelandskega piva sploh ne bomo mogli dobiti še tri tedne ne. Ampak dragi so, zelo dragi v mestu. Kdo bo dal 30 centov za steklenico pive, pa če je še tako dobro pivo!

Vstopnice za predstavo

Vstopnice za slikovito predstavo "Rodoljub iz Amerike," ki se vprizori na velikonočno nedeljo, 16. aprila, v Slovenskem Domu na Holmes Ave., lahko dobite pri sledečih: Frank Laurič, Holmes Ave. in 156. cesta, John Trček, Holmes Ave. in 156. cesta in pri Collinwood Bakery na Waterloo Road, ali pa pri Jos. Grdina, slovenska knjigarna, 6121 St. Clair Ave.

Resnični dokazi, kako se sramotno plačuje danes delavce v Clevelandu

Tu je nekaj dokazov, kako se zadnja leta plačuje moške ali ženske delavce v Clevelandu. Poročilo prinašamo po "Plain Dealerju." Izpuščena so rodbinska imena, in dotični delavci ali delavke so omenjeni le po prvih imenih: Charlotte, 17 let stara, dela za neko papirno kompanijo, od 7. zjutraj do 5. zvečer. Njena povprečna tedenska plača znaša $2.00. James, 45 let star, ima ženo in tri male otroke, dobiva 15 centov na uro pri izdelovanju "jigg-saw" ugank. Dela pa 13 ur na dan. Tom, voznik za eno največjih kompanij s truki, dobiva $5.00 na teden za deseturno delo na dan, in obljubili so mu, da bo dobil $8.00 na teden, kakor hitro bo — tri leta pri kompaniji zaposljen. Richard, 30 let star, rezalec blaga v krojaški tvrdki, dobiva 8 centov za ducat odrezanih kosov blaga, in na dan zasluži povprečno 80 centov. Odračunajo mu pa 20 odstotkov pri plači za rabo stroja. Marie, 19 let stara, streže na domu pri nekem zobozdravniku, poleg tega pa vrši delo v uradu zobozdravnika. Za to dobi plačo $3.00 na teden. Ana, 40 let stara vdova, ki mora skrbeti za pet otrok, dobi zajtrk, kosilo, večerjo in voznino, da dela ves teden pri neki družini in se vrne zvečer k lastni družini, kateri prinese nekaj ostankov jedil.

Računi za vodo

Te dni je mestna vlada razdelila med odjemalce vode račune za vodo, katerih ni mestna uprava razposlala že od lanskega avgusta meseca odjemalcem vode. Mogoče se bo temu ali onemu račun zdel visok, toda kot je pripomnjeno na računu, je vključena sedem mesečna vporaba vode, in sicer za dva meseca po starem računu, pet mesecev pa po znižani ceni. Če bi mestna zbornica ne nagajala mestni vladi, bi bili računi že zdavnej prej razposlani, obenem pa tudi znižani za vseh sedem mesecev. Ako plačate nekaj dolarjev več kot bi morali, se zahvalite republikanski mestni zbornici.

Maša zadušnica

V nedeljo ob sedmih se bo brala v cerkvi sv. Vida maša za pokojnim Frank Dejak, ob priliki 23. obletnice njegove smrti.

Obletnica Zavasky trgovine

Letos obhaja Zavasky Hardware trgovina 15 letnico trgovanja med nami. V ta namen bo dajala trgovina svojim odjemalcem stekleno posodo zastonj in sicer vsakokrat po en kos, da si boste tako zbrali 36 kosov lepega seta. Posodo se bo dajalo z nakupom $1.00 ali več. Pazite na tozadevni oglas vsak četrtek v tem listu.

Kakšna primera!

Iz Italije je dospel v Cleveland dr. Torquatto Giannini, osebni zastopnik laškega kralja. Te dni je imel na Notre Dame kolegiju v South Euclidu govor, katerega predmet je bil :"Ameriška revolucijska vojna in laška neodvisnost — paralela! Laški govornik se je izjavil, da izmed vseh dežel na svetu, kar jih je doslej obiskal, trpijo Zedinjene države najbolj na krizi.

Vaje za Pasijon

Danes zvečer se vrši ob 7:30 *generalna skušnja za Pasijon.* Pridite vsi in bodite točni!

Hallo, Mr. Potokar

Štirje veliki truki naloženi z najboljšim pivom, kar ga premorejo danes Zedinjene države, se bodo oglasili danes predpoldne pred velikim poslopjem Double Eagle Bottling Co., 6519 St. Clair Ave., ki je edino slovensko podjetje z mehko pijačo, last poznanega Mr. John Potokarja. Truki pridejo direktno iz Milwaukee. Mr. Potokar je dobil včeraj vse mogoče licence, zvezno, državno, mestno licenco, nadalje dovoljenje za prodajo piva na debelo.

Poklicali smo danes zjutraj Mr. Potokarja že na vsezgodaj, da doženemo, če "bo pivo." In Mr. Potokar je dejal, da ga pričakuje danes ob 9. uri zjutraj. Naročil je znamenito "Schlitz" in "Pabst" pivo, ki se šteje za najboljše v Ameriki. Glede cene je izjavil, da bo $3.00 zaboj. V mestu ga pa prodajajo po $3.75, po $4.00 in celo po $5.00.

Zaenkrat sme Mr. Potokar prodajati pivo le v privatne hiše, in sicer $3.00 zaboj 24 steklenic, poleg tega pa $1.00 deposita za steklenice. Ta dolar se vrne, kadar se vrnejo steklenice. Manj kot dva zaboja se ne moreta prodati naenkrat v privatne hiše, ker tako veleva postava za prodajalce na debelo. V trgovske prostore pa se sme dovažati pivo le, če ima dotični prostor licenco. Licence bodo podeljene te dni enkrat. Dobijo se ali v uradu mestnega licenčnega komisarja Petrasha v City Hall, ali pa v sobi št. 136 Engineers Bldg., kjer posluje državna licenčna komisija. Mesto tozadevno še ni naredilo licenčne postave. Kot se govori, mesto ne bo ničesar računalo za licenco, toda to še ni gotovo.

Mr. Potokar, ki je prvi med Slovenci v Clevelandu, in med prvimi Amerikanci, je dobil vsa dovoljenja za prodajo piva na debelo, se je izjavil, da ne bo računal tako visokih cen kot v mestu. Za trgovske prostore računa $2.50 zaboj in $1.00 deposit za steklenice, v privatne hiše se pa razvaža po $3.00 zaboj in $1.00 deposit za steklenice. Kdor ga hoče torej naročiti, naj pokliče Mr. Potokarja, The Double Eagle Bottling Co., telefon številka HEnderson 4629. Mi že kar slišimo telefonski zvonec, kako bo prepeval ves dan pri Mr. Potokarju! Na zdravje!

Suhači obupani

Washington, 6. aprila. Sedaj ko je znan uspeh ljudskih volitev v državah Michigan in Wisconsin, ko so suhači popolnoma in temeljito propadli, je voditeljem suhačev upadel skoro ves pogum. Vedeli so sicer, da bodo skoro gotovo poraženi, toda da bo poraz tako občuten niso pričakovali. Napram poldrugemu milijonu glasov za prekli prohibicije je bilo oddanih le 300,000 glasov za prohibicijo. Pričakuje se, da bodo suhači s svojo propagando začasno prenehali.

V čolnu utonil

Predsinočnjem se je podal 19 letni Robert Clark, 84 E. 129th St. na jezero v svojem canoe čolnu. Takoj je čoln zajela voda, da je Clark padel v vodo in oba njegova tovariša, toda dočim sta se slednja rešila, je Clark utonil kljub temu, da je izvrsten plavač. Mladi Clark je pohajal Shore High šolo v Euclidu, kjer je bil poznan tudi mnogim našim slovenskim fantom.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50 ;pol leta $3.00; četrt $1.75
Za Evropo, celo leto $8.00; pol leta $4.00; za četrt leta $2.50
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 81, Fri., Apr. 7th, 1933

Pivo vas pozdravlja

Kar je politično pokojni Herbert Hooligan-Hoover imenoval kot "plemenito preskušnjo" se z današnjim dnevom poslavlja od ameriškega naroda, ker je bila plemenita preskušnja pronajdena kot eden večjih zlotvorov ameriškega naroda tekom zadnjih štirinajstih let.

Danes vas pozdravlja postavno, dobro, okusno in zdravo pivo, katerega smete ponovno uživati brez strahu, da bi vam za hrbtom stal stražnik postave in vas vlekel pred sodnijo, kjer bi vas obsodili kot zločinca. Demokratski kongres je na zahtevo svojega voditelja, predsednika Roosevelta, določil, da piti pivo ni kršenje postave, in je tako odpravil eno najgrših spak preminulega republikanskega režima.

Postava, ki določuje, da je dovoljeno izdelovati, transportirati, prodajati in kupovati pivo, je šla v veljavo v četrtek ob polnoči. Danes je prvi dan novega življenja in smatra se, da bo prodanih danes nekako 5,000,000 sodov pive, ne da bi šteli pivo v steklenicah. Ne samo, da bo vlada od tega samo na današnji dan dobila $25,000,000 v davkih, pa dobijo tudi posamezne države in mesta lep dobiček od prodane pive, kar bo zlasti danes prišlo v pomoč onim, ki pomoči najbolj potrebujejo — ameriškim brezposelnim delavcem.

In to ni edini dobiček od dovoljenja prodaje pive. Po vsej deželi je dobilo te dni nad 100,000 brezposelnih delo v pivski industriji. Pri silnem številu brezposelnih v Ameriki sicer to ni ravno dosti, toda nekaj je, začetek je. Radi pivske industrije bo oživelo tudi več drugih industrij, in polagoma se bo tuintam delo odpiralo, kjer je počivalo že zadnja tri leta v plemeniti Hooverjevi preskušnji.

S tem, da je vrnjeno prebivalstvu Zedinjenih držav postavno pivo, pa prohibicija seveda še ni odpravljena. Kongres je samo oblažil takozvano Volstead postavo, ki je prej določevala, da je vse opojno, kar ima več kot pol procenta alkohola v sebi, dočim je sedanji kongres izjavil na pritisk Roosevelta, da je pijača opojna šele, če vsebuje več kot 3.2 odstotka alkohola.

Prohibicija je še vedno v veljavi v Ameriki, in to prohibicijo zapoveduje 18. amendment ameriške ustave, ki je najvišja postava dežele. Da se odpravi prohibicija je potrebno, da se izjavi tekom prihodnjih sedem let najmanj 36 držav potom svojih državnih postavodaj ali potom ustavnih konvencij proti 18. amendmentu. In to bo šlo jako počasi. Danes sta se komaj šele dve državi izjavili proti 18. amendmentu, pričakuje se pa za gotovo, da bo 18. amendment v dveh letih odpravljen.

In kakor se je bati preveč fanatičnih suhačev, tako se je treba bati tudi preveč fanatičnih mokrašev. Voditelji gibanja, ki nam je prineslo dobro pivo, se bojijo, da bodo ljudje v mnogih mestih zlorabili dovolitev uživanja pive in bodo začeli z orgijami tako, da se bo trenutna naklonjenost ameriškega naroda napram postavnemu pivu znala spremeniti v ponovno agitacijo za poostritev postav glede opojne pijače. Raditega morajo biti mokri skrajno previdni, da ne izkoriščajo in zlorabijo, kar so dosedaj pridobili. Vzelo je štirinajst let hudega boja in spremembe vse ameriške vlade, da smo si priborili kozarec hladilne in zdrave pijače.

Suhači imajo še vedno veliko oblast in moč v Ameriki. Dočim zatrjujejo, da zaenkrat bodo javno nastopili glede ublaženja Volstead postave, pa znajo vsako zlorabo glede uživanja pive vporabiti za svojo fanatično kampanjo, in Amerika se zna zopet spremeniti v Saharo. Pomniti je treba, da je v Ameriki še vedno 29 držav, ki niso še odpravile prohibicijske postave.

Paulu Schnellerju v spomin

Že davno, davno je bilo. Leta 1894 je prišel mlad mož, navdušen pevec in glasbenik v slovensko naselbino, v Calumet, Michigan. Čutil je namreč v sebi več zmožnosti, nego jih je rabil za preprosto dolenjsko vas. Poskusil je svojo srečo za morjem. V Calumetu je bila že cvetoča slovenska naselbina. Mladega pevca in godbenika je naselbina z radostjo sprejela. Začelo se je veselo življenje med calumetskimi Slovenci, ki so si že dolgo želeli imeti zmožnega Slovenca, ki bi jih vodil v petju in dramatiki.

Ta pevec in navdušen Slovenec je bil moj oče. In Ti, dragi Paul, si bil med prvimi, ki so stopili v krog naših prvih pevcev in igralcev v novi domovini. V mojem očetu si videl narodnega voditelja in dobrega prijatelja; sledil si mu z gorkim, nadepolnim mladim slovenskim srcem, in, kakor si mi v poznejših letih mnogokdaj pravil, si bil srečen ob njegovi strani.

Prelepi so bili oni davni časi. O kje je tista čila, krepka bratovščina onih dni, ko nismo bili še zastrupljeni po moderni civilizaciji, ko ni bilo ne naprednjakov ne klerikalcev, ne socialistov ne komunistov, marveč smo poznali le čisto, odkrito, v srcu dobro mislečo tovarištvo!

Saj veš, Paul, kako smo se večkrat zbrali pevci, igralci in prijatelji v prijazni hosti zunaj mesta, kjer smo pekli krompir, si privoščili razne druge dobrote tega sveta, prepevali, vriskali in se radovali v prosti božji naravi kot ena sama velika srečna družina. Kolikokrat sva se čez mnogo let potem iz srca nasmejala, ko sva se spomnila na moj prvi nastop na odru v vlogi "malega moža." Še danes gledam v duhu tedanje naše krepke in vesele fante: Tebe, brata Plautz, Sokliča in druge.

Odšel si, dragi Paul. Tvoja poznejša življenska pot ni bila posuta z rožicami. Okusil si sad nehvaležnosti, nestrpljivosti, zlih misli, a si kljub temu ohranil tisto nekdanjo mladostno vedrost, ljubeznivost, galantnost in dobro slovensko srce. Četudi si prišel iz lepe Bele Krajine v ta novi svet še kot mlad, nedorasel fant, si nam do konca dal uživati svojo polno, blagoglasno, tako izrazito belokranjsko slovenščino.

Skoro Ti zavidam, Paul, ker si se preselil od nas. Saj si šel tja, kjer si zopet združen s prijatelji, ki so šli pred Tabo. Izroči moje srčne sinovske pozdrave Tvojemu nepozabnemu prijatelju, mojemu očetu. Poiščita naše nekdanje vesele pevce, poiščita Vodnika, Prešerna, Slomška in druge, katerih pesmi sta v življenju skupaj prepevala, in ko boste tako zbrani v mogočnem zboru, zapojte blaženo pesem v spomin na davno minule lepe čase in nazdravite še nam, ki smo ostali tu in ki Tebe, mojega očeta in vse dobre Slovence okoli Vaju hranimo v častnem, hvaležnem spominu!

Ivan Zorman.

D O P I S I

RAZNO IZ GIRARDA, O.

V soboto popoldne se ustavi pred našo hišo naš odlični narodni pionir Mr. Anton Grdina. Njegova pot je bila v Pittsburgh, kamor ga je tamkajšnji Slovenski narodni dom povabil, da pokaže narodu krasne filmske slike, ki so last tega narodnega moža. Ker sem malo zavidal Mr. Grdini, da bi se sam peljal med prijazne rojake v Pitsburgh, sem se tudi jaz ponudil, da grem ž njim, da bo krajši čas. Moja ženska nas še ďobro podpre z okusnim prigrizkom, kar smo malo zalili z ohajčanom, pa smo bili takoj fantje od fare. Akoravno je padal dež ko za stavo, pa se ga nismo kar nič ustrašili. Motor zabrni, pa se odpeljemo proti Pittsburghu, kakor da je cesta samo za nas.

V par urah smo se že ustavili pri dobro poznanem in gostoljubnem rojaku Mr. John Balkovcu, gl. odborniku JSKJ. Seveda, dobra duša je imela takoj pri roki kapljico, ki je še posekala našega ohajčana. Ko se okrepčamo, nas Mr. Balkovec odpelje v SND, da odložimo našo ropotijo. V domu nam je dal hišnik na razpolago spodnje prostore, kjer smo v večji družbi pokušali ohajčana, da vidimo, kakšnega imajo v Pittsburghu.

Od tam se podamo v poznano gostoljubno hišo, k zavedni slovenski Goriškovi mai. Česa je vsega človek deležen v tej pošteni slovenski hiši, ve vsak, ki je bil že tam. Zatorej rojaki, kadar pridete na obisk k rojakom v Pittsburgh, oglasite se v tej hiši in mama Goriškova vam bo postregla, da boste zadovoljni. Na razpolago so udobne spalne sobe, da se človek v resnici počuti kot doma. Goriškov Francelj je pa tudi razumen in fejst fant. Takoj sem opazil, da bo enkrat izvrsten gospodar. Oj, srečna družina, ki tako lepo živi v harmoniji in eden z drugim, kot doma v domovini. Tako je tudi njih nečakinja, ki je že sedaj izvrstna gospodinja. Zato ni nič čudnega, ko človek vidi, kako skrbno materino oko čuva svoje tradicije in običaje, katere so prinesle v to novo domovino naše skrbne matere. Vse to je v hiši blage Goriškove mame.

Sedaj pa slike. Slike so se kazale dvakrat: popoldne za mladino, ki je napolnila dvorano in se sijajno zadržala ob času, ko se je kazal Pasijon. Zvečer pa so se kazale slike za odrasle in tudi zvečer je bila dvorana polna naroda. Slike so bile jako krasne in Mr. Grdina je ta večer pokazal narodu nekaj tako krasnih slik, da sem se kar čudil, od kod so te slike. Zato je pa tudi narod užival lepoto svoje domovine, v kateri mu je tekla zibelka. Zatem se je bilo pa zopet treba čuditi slikam iz naše nove domovine. Pasijonske slike so zaključile program. Te slike so nekaj neprecenljivega, če pomislimo, da so ta Pasijon podali v tako bogati obliki naši zavedni rojaki iz slovenske metropole Clevelanda, za kar gre vse priznanje našemu kulturnemu delavcu Mr. Joe Grdini, ki je kot režiser podal narodu največjo krščansko dramo na svetu.

Opazil sem, kako se narod zanima za našega narodnega borca Mr. Grdino. Vsak, ki je prišel ž njim v dotiko, je bil vesel, da je segel v desnico tega moža. Jaz sem bil sedaj prvič v njih SND in sem bil vesel, da sem se spoznal s temi gostoljubnimi rojaki. Seveda, Mr. Balkovec je bil naš maršal za ta dan. Mr. Trampuš, predsednik SND je tudi jako vesela slovenska duša, kot tudi njih župnik Rev. Škur, ki je jako gostoljubna duša in jako vesel družabnik. Farani so lahko ponosni na takega duhovnega voditelja.

Nekaj krasnih ur smo užili med prijaznimi rojaki, samo škoda, da je čas tako hitro potekal. Poslovili smo se od prijazne Goriškove družine, ko je ura že dvanajst odbila.

Prav lepo se zahvalim vsem rojakom, ki ste se izkazali napram nam tako veselo družabne, kar mi bo ostalo v spominu. Kar ne morem pozabit je pa paprikaš, katerega nam je napravila Goriškova mama. Jako imenitna jed, zato se še enkrat zahvalim vsej Goriškovi družini. Prav lepa hvala tudi Mr. Balkovcu, kakor tudi gospodu župniku. Bodite pozdravljeni!

Priporočam vsem naselbinam, da pokličete v svojo sredo Mr. Grdino in vam bo pokazal skoro zastonj lepoto slik, ki bi jih bilo škoda, da bi ležale doma, ko so tolikega pomena za nas. Za Pasijon, ki bo uprizorjen v nedeljo na odru SND v Clevelandu zadnjikrat, vlada veliko zanimanje. Tudi več naših rojakov iz Girarda bo posetilo to dramo. Mr. Rostan, naš ugledni slovenski trgovec in soproga sta se tudi odločila, da gresta z nami, da nas bo več.

Toliko za danes in pozdrav vsem skupaj.

John Dolčič.

Slovencem v Newburgu!

Narodu v Newburgu je gotovo še v spominu prekrasna predstava "Smrt sv. Neže," katero so predstavili na našem odru igralci Jugoslovanskega pasijonskega kluba. Ravno tisti igralci in še mnogo drugih, uprizorijo v nedeljo 9. aprila, to je na cvetno nedeljo, staro in vedno novo predstavo Pasijon ali trpljenje Jezusa Kristusa. To je resnična zgodba, ki se je odigrala pred 1933 leti. Jugoslovanski pasijonski klub se je zavzel, da še letos uprizori to dramo ob spominu na sveto leto, kakor ga je papež proglasil. Kdor je že videl to pretresljivo dramo, jo gotovo želi zopet videti. Kdor je pa še ni videl, ima pa v nedeljo zadnjo priliko. Vstopnina za sedanje čase je tudi dovolj nizka. Prvi sedeži so po $1.00, srednji po 75c in zadnji po 40c.

Ako pomislimo, koliko ima vodstvo predstave s to prireditvijo stroškov, vemo, da manjše vstopnine ne moremo pričakovati. Da se pa rojakom, živečim v Newburgu in okolici postreže, naznanjam, da imam vstopnice jaz v predprodaji. Sezite po vstopnicah, da se vam ne bo treba pri vratih drenjati. Tudi si lahko sedeže izberete po svoji volji. Pri vratih se pa morate zadovoljiti s tisto, ki je na razpolago. Vstopnice bom imel na razpolago samo do sobote, do šestih zvečer.

Članom Jugoslovanskega pasijonskega kluba pa najlepša hvala za njih požrtvovalnost, da se toliko trudijo in nam pokažejo zgodovinsko zgodbo in začetek kristjanstva.

Jacob Resnik.

Kam v nedeljo?

Sezona prireditev v Domovih se bliža proti koncu. Še dober mesec — in že bomo najraje šli ven, v prosto naravo. Ni pa da bi radi tega prezrli te poslednje prireditve v sezoni. Časi so res slabi in se tudi človeku ne da vsled tega hoditi bogve po kakih prireditvah. Doma sedeti pa tudi ne more nihče neprestano. Nekoliko zabave, razvedrila vsakdo potrebuje. Tako lahko vsaj trenutno pozabi na vsakdanje gorje. Šola Slovenskega Doma na Holmes Ave. bo imela v nedeljo zopet domačo prireditev. Kakor dne 26. marca tako bomo tudi to pot videli nekaj prav zanimivih filmov. Po filmski predstavi pa se bo razvila prosta zabava. Z ozirom na običaj, katerega smo se v starem kraju držali, namreč, da nismo v postu prirejali plesov, tudi to pot ne bo plesa. Obeta pa se nam srečolov in — kakor se čuje — tudi še kako drugo prijetno iznenadenje. Kdorkoli hoče tedaj preživeti par veselih uric med našo nadebudno mladino, naj ne zamudi te prilike in naj pride v nedeljo v Slovenski Dom.

Prijatelj mladine.

FINANČNE KRIZE V PRETEKLOSTI

Neki pisatelj je označil prvi teden Rooseveltove uprave kot "sedem dni zgodovinskega pomena." Velika bančna kriza je obsegla vso deželo in začasno vse finančno življenje naroda je bilo paralizirano. S hitrico, ki ji ni para v zgodovini Amerike, je federalna vlada nemudoma posegla v krizo s tem, da je proglasila bančni "praznik" in istočasno postavila ves bančni sistem pod federalno kontrolo. Sicer bo treba še mnogo dela, da se uresniči program predsednika Roosevelta glede zdravega in sigurnega bankirstva ali kriza je bila očividno premagana. Večina bank je zopet v obratu. Ljudje vlagajo v banke več denarja, kot ga jemljejo ven iz odprtih bank in sploh se zdi, da je ljudstvo ozdravelo od histerije strahu, ki je bila značilna, predno je bil proglašen bančni "praznik."

Pretresljivi dogodki "sedmih zgodovinskih dni" so bili več ali manj nekaj novega za sedanjo generacijo. Morali so napraviti poseben vtis zlasti na novodošlece v to deželo, ki se ne morejo spominjati enakih dogodkov v Zed. državah. Pa vendarle je res, da je ta dežela preživela v preteklosti več velikih finančnih kriz. V vsakem slučaju so sledili, ko je ljudstvo izgubilo popolno zaupanje v banke in so bojazljivci shranili gotovino in zlato pri sebi doma. Mimogrede rečeno, te krize so bile vzrok federalnih preiskav in reform bančnega sistema. Posledica ene izmed takih federalnih preiskav je bila ustanovitev federalnega rezervnega sistema.

Kriza od leta 1893, ki je bila ena izmed najostrejših v ameriški zgodovini, je prinesla seboj zaprtje vseh bank in veliko pomanjkanje novčanic. Da se pride v okom temu pomanjkanju, so bili izdani clearing house certifikati v vrednosti 96 milijonov. Ti certifikati niso bili namenjeni za splošno cirkulacijo, ampak le za plačila bilanc med bankami, spadajočimi k clearing house sistemu. Vendar so ti certifikati šli tudi od roke do roke, dokler niso bili popolnoma pomaknjeni iz cirkulacije.

Pomanjkanje gotovega denarja je bilo še bolj občutno v marcu leta 1907, ko je splošna industrijalna kriza povzročila takozvano paniko bogatašev. Poroča se, da ljudje, ki so imeli pri sebi mnogo tisočakov, niso mogli kupiti paket cigaret ali plačati za kosilo, ker nikdo ni hotel menjati visokih bankovcev. Mnogi premožni ljudje so morali prodati vrednostne papirje za malenkostno vsoto, da dobijo zadosti gotovine za vsakdanje življenske potrebščine. Vse banke po vsej deželi so ustavile plačila in v raznih državah so bili proglašeni "bančni prazniki." Zopet so prišli clearing house certifikati v rabo in to pot jih je bilo izdanih v vrednosti 23 milijonov dolarjev. Ravno tako, kakor se je bilo zgodilo leta 1893, se je skušalo tudi sedaj izvabiti gotovino iz privatnih shramb s tem, da so bankirji iz Wall Streeta ponujali premije za gotovino proti zajamčenim bančnim čekom. In ta premija je šla do 4 odstotkov. Privabil je velike množine shranjenega denarja ali obenem je imel tudi neprijetno posledico, da so ljudje dvignili iz bank še več denarja. Stari ljudje, ki so prisostvovali menjanju gotovine proti čekom, se spominjajo, kako so bile pisarne brokerjev opremljene z disinfekcijskimi sredstvi, da se očistijo umazane novčanice, ki so bile dotlej skrite v starih nogavicah, v luknjah, pod deskami itd. Štiriprocentni premij je privabil iz inozemstva mnogo ameriških zlatnikov, ki so bili prej eksportirani. Zlatniki so bili tedaj mnogo več v cirkulaciji. Mnogi izmed posetnikov svetovne razstave v Chicagu leta 1893 so imeli pri sebi le nekoliko bankovcev, zato pa polne mošnje zlatnikov.

Tedaj se je v Beli hiši nahajal Theodore Roosevelt. Ravno tako, kakor njegov bratranec, sedanji predsednik, se tudi on ni obotavljal razkrinkati nekatera zla ameriškega bankirstva. Leta 1908. je bila imenovana takozvana monetarna komisija za proučevanje bankirstva in denarnega sistema po vsem svetu. Po šestih letih razpravljanja, je bil organiziran sedanji federalni rezervni sistem. Ustanovljen je bil v svrho, da se odpravi dvoje poglavitnih hib ameriškega bančnega sistema: pomankanje elasticitete in sodelovanja. Zato so bile narodne banke organizirane v lokalna in okrajna udruženja in ta v vsenarodno rezervno udruženje.

Prihodnja finančna kriza je nastala v tej deželi takoj po izbruhu vojne v Evropi, koncem julija 1914. Borze so bile tedaj zaprte. Evropske banke so dvigale svoje bančne račune v Ameriki in ljudje so začeli shranjevati gotovino doma. Zopet so prišli v rabo clearing house certifikati in federalna vlada je prvič porabila novi zakon, ki je dovoljeval izdajanje novčanic, zajamčenih od komercijalnih papirjev, javnih zadolžnic in nekaterih drugih vrednot. 368 milijonov novega papirnatega denarja je bilo izdanega in ni bilo treba leta 1914 nobenega "bančnega praznika." Ali federalna vlada je prepovedala izvoz zlata in ta prepoved je ostala v veljavi do junija 1919.

Sedanji kritični časi bodo gotovo privedli do nadaljnih bančnih reform, da se obvarje denar naroda.

FLIS.

Izvrstna postava za razporočene može v N. Y.

Albany, New York, 6. aprila. Newyorška postavodaja je sprejela postavo, ki dovoljuje, da se spustijo iz zaporov vsi možje, ki so bili poslani v zapor, ker niso plačevali alimentov svojim razporočenim ženam. Takih mož je nekako 2000 v zaporih države New York. Governer bo postavo podpisal.

Če verjamete al' pa ne.

Kakor pride med diplomati dostikrat do nesporazuma in se prekinejo diplomatske razmere, včasih za krajšo, včasih za daljšo dobo in so taki diplomatski nesporazumi včasih tudi krivi velike vojne, tako pride mnogokrat tudi do diplomatskih nesporazumljenj med zakonci in tudi to včasih prinese vojno, katere posledice so včasih razbiti piskri in par ubitih krožnikov, sicer pa ni zlih posledic.

Največkrat se pa diplomatske razmere zadovoljijo samo s tem, da se za nekaj časa prekine ustno izročilo in se oba zakonca zadovoljita s tem, da trdovratno molčita, ali kakor se to reče po naše — da kuhata rivec. In največkrat bi bil tisti rivec v par urah skuhan, da nas nima v oblasti tista trma, ki ne pusti ne temu ne onemu, da bi prvi mignil z jezikom. Če so otroci pri hiši, potem ti pošto prenašajo od očeta do matere in narobe, dokler se slučajno tej ali oni zakonski polovici po nesreči ali neprevidnosti razveže jezik, pa gre vse zopet po starem — do prihodnjič.

Tako sta živela zakonca, ki nista nekega dne vedela, kaj bi večerjala. Končno je rekel mož: "Veš kaj, žena, ješprenj jejva."

"Ne boš," je hitro rekla žena, "potem bi morala lonec za ješprenjem jaz pomiti in to ni lahko delo."

"Kaj misliš, da ga bom jaz pomival?" je rekel mož in potem sta se začela prepirati, kdo bo pomil lonec za ješprenjem. Dogovorila sta se končno tako, da ga bo pomil tisti, kdor bo prvi spregovoril.

Potem je žena skuhala ješprenj; pojedla sta ga in šla spat. Drugo jutro pa noben ni hotel vstati. Bila je ura sedem, bila je ura osem, bila je celo dvanajst in še vedno sta oba ležala. Sosedom se je to čudno zdelo, pa so ugibali: "Znabiti so prišli roparji in so ju umorili." Vdrli so vrata, vdrli v spalnico in ju pozivali, naj vstaneta, toda noben ni odgovoril.

Tedaj je svetoval eden izmed sosedov: "Kaj, ko bi poklicali župana?" No, župan je prišel, toda ni mogel pripraviti ne moža ne žene do besede. Župan je odšel domov, žena in mož sta pa molčala naprej do večera.

Zvečer je župan zopet prišel in vprašal sosede: "Ali nista še nič spregovorila?"

"Ne," so odgovorili.

"Potem ostanite v hiši in jima strežite."

"Že prav," so rekli sosedje, "toda kdo nas bo pa za to plačal, mi jima ne bomo stregli zastonj."

Župan je malo pomislil. Ker je vedel, da mora varovati pravice svojih vaščanov in je vedel, da ni nihče primoran komu drugemu streči zastonj, je odločil z modro besedo:

"Takole naj bo. Streže jima naj Piskleževa Jera, ki ima največ časa. Za plačilo, naj si pa vzame tistole suknjo, ki na steni visi in se bo lahko še nosila par zim."

Tedaj pa vzroji žena, ki je tako trdovratno ves dan molčala:

"Kaaaj! Mojo suknjo da bo vzela Jera? Naj se jo le pritakne, pa bo videla hudimana namalanega!"

Tedaj pa skoči tudi mož pokonci, se obrne proti ženi in ji postrže korenčka, rekoč: "Aha! Si stegnila jezik! Sedaj pa kar pojdi in pomij pisker za ješprenjem, kakor sva se zmenila."

In ženica je morala, čeprav se je tresla jeze, pomiti lonec.

△

Zadnjič enkrat je dobil urednik nekega lista od svojega naročnika sledeče vprašanje:

"Ali sme odpreti mož pisma svoje žene?"

Urednik mu točno odgovori: "Odpreti jih že sme, samo če ima korajžo za to."

Vesti iz domovine

—Slovenka — odrska zvezda v Monakovem. Že nekaj mesecev je, odkar je zasijal na polju monakovske gledališke umetnosti — in to pomeni v Evropi zelo mnogo — nova zvezda, ki jo je sprejela kritika v navdušenjem, občinstvo pa prav z oboževanjem — gdč. Angela Saloker, odlična dramska umetnica, naivka, kakor si jo morejo le želeti režiserji ,tako, da občinstvo plače in se s srcem smeje ob njeni igri. In vse to dosega v Monakovem komaj 20 letna Angela Saloker, hči Slovenca Žalokarja, železniškega uradnika, rojenega v Krškem in matere Hrvatice iz Štrukovca v Medmurju. S skoraj večjo pravico ko Hrvati moremo reči, da je ta odlična umetnica, katere sloves se širi že po vsej Nemčiji — naše gore list.

Mlada ko rosa, čudovite telesne lepote in nežnega nastopa, je Angela Zalokarjeva zmožna najglobje, najbolj preduhovljene igre, kar ji soglasno priznajo vsi monakovski dnevni pa tudi strokovni listi.

Angeličin oče je bil uradnik južne železnice in je služboval, kakor mnogo Slovencev pred vojno, v Gradcu, kjer se mu je rodila Angelica. Rastla je Angelica v Gradcu, ob počitnicah pa je obiskovala materino sestro, svojo teto v Zagrebu. Ko je odrasla šoli, je stopila v graško dramatsko šolo Mayerja Veprimskega, kjer je sicer imela mnogo dela, ni pa še vzbudila posebne pozornosti, dokler ni prišla tja za učiteljico mimike in petja zagrebška učiteljica Micika Freudenreich iz znane gledališke družine. Ta je torej odkrila naravni talent in velike naravne zmožnosti mlade Angelice, za katero se je toplo zavzela. In Angelica je ni razočarala. Z Miciko Freudenreichovo je Angelica potem odšla zopet v Zagreb, odločila pa se je po nasvetu Freudenreichove, da vstopi v višji tečaj dramatske umetnice Sore Weiserjeve v Gradcu. Ko je to dovršila, je nastopala v Gradcu v manjših gledaliških vlogah, dokler ni dosegla z glavno vlogo v Hauptmannovem "Hanice pot v nebesa" prvi večji uspeh. Od tedaj je šla njena pot stalno navzgor. Komaj sedemnajst letna je že igrala v Shawovi "Sveti Ivan," nato svetnico v "Tobias Wunderlich" in drugje. Že je prejela angažma v Vratislavi, tam pa jo je angažiralo monakovsko narodno gledališče.

Osvojila je občinstvo s svojim prvim nastopom. Višek vseka entuzijazma pa je dosegla kot Julija v Shakespearovi drami "Romeo in Julija." Vsa kritika, vse občinstvo, vse govori o njej le v superlativih. Še nikdar ni nobena umetnica v Monakovem tako hitro, tako mlada dosegla tako velike uspehe. In še nekaj ugotavlja kritika, ki najbrž ne ve, da je Angelica po očetu Slovenka, po materi pa Hrvatica, namreč, da je v Angelici nekaj mehko slovanskega, nekaj pristno človeškega, nekaj zdravega. Da, samo naša kri more dati kaj takega.

Čeprav se je Slovencem zopet izgubil velik, bleščeč talent in bogati sedaj tujo kulturo, vendar moremo nanj biti ponosni tudi slovenski rojaki, saj kri ni voda.

—V Nemški vasi pri Ribnici je dne 5. marca po daljšem bolehanju odšel po večno plačilo daleč naokrog poznani 78 letni Mihael Tanko (Miklov Miha), dolgoletni cerkveni ključar. Njegova hiša je bila zbirališče vseh vaških očancev njegove starosti, kjer so pripovedovali mlajšim o prejšnjih boljših časih in doživljajih doma in v tujini. Tudi Miklov Miha je prehodil dosti sveta. Bil je v Ameriki, hodil v Nemčijo z rešeti in delal v hrvatskih gozdovih. Znan je bil po celi Dolenjski, ker se je pečal pred 15 leti z lončarijo. Z njim je legla v grob ena tistih starih korenin, katerih v teh časih malo več dobiš.

—V Belgradu je umrl g. Fr. Vončina, višji rudarski načelnik v p. Pokojni je bil idrijski rojak.

—V Sevnici je umrl v 80. letu starosti Maks Kovač, posestnik in gostilničar, dolgoletni in častni načelnik prostovoljnega gasilnega društva.

—V Ljubljani je umrla ga. Franja Pišek, hišna posestnica.

—V Ljubljani je umrla gdč. Liza Jušič, dolgoletna pevka pri Sv. Petru.

—V Ljubljani je umrla gdč. Malči Kuhelj, starešina poštnega urada v Dol. Logatcu.

—V Podsmreki pri Višnji gori je umrl g. Jožef Erjavec, strojnik KDE v Zagradcu, sin bivšega oblast. poslanca g. Jožefa Erjavca, star šele 27 let. Za njim žalujejo starši in 9 bratov.

—V soboto 11. mar. je nenadoma umrl v Podgorju Franc Anžič, oče sedmih otrok, od katerih je najstarejši star 23 let, najmlajša hčerka pa 7 let.

—Smrt vzorne žene. Resno so 8. marca oznanili kokranjski zvonovi, da je Bog poklical k sebi Polajnar Marijo, posestnikovo ženo iz Zg. Kokre, št. 11. Preživela je komaj 37 let. Zapušča moža in pet še ne preskrbljenih otrok od 1 do 8 let. Postala je žrtev materinstva.

PRIMORSKE NOVICE

—V Istri se je preobrnilo. Italijani so napravili popolnoma novo asfaltirano cesto z Reke v Trst, ki je 10 metrov široka. Iz Rečic do Šapjan gre po drugem terenu kot dozdaj. V Podgradu delajo tri velike vojašnice pod narodnim domom. V bližini so napravili tudi velik rezervoar. V Rečicah delajo skladišča. Na hruševski gmajni, v gozdu proti Poljanam so napravili celo vas (20 hiš), za vojaške zaloge. Iz Vodic proti Obrovu delajo velik vodovod, ki bo šel še dalje na Podgrad in menda celo do Klane. Iz Obrova bodo v kratkem pričeli graditi novo cesto na Pregarje in na cesto Trst—Bistrica. Obenem so že napeljali elektriko iz Bistrice v Podgrad in jo napeljujejo v Obrovo. V kratkem začnejo graditi železnico tik ceste Šapjane—Herpelje. Ljudje seveda dobro vedo, zakaj vse te naprave. — Na 272 lir denarne kazni je bil obsojen Ivan Remec iz Štanjela na Krasu. Orožniki so našli pri njem 7 litrov žganja; ni pa imel za to potrebnega dovoljenja. — Dominik Gorkič, star 30 let, iz Sp. Vrtojbe, je našel granato in jo skušal odpreti, da bi potem prodal razstrelivo. Granata je nenadoma eksplodirala in železni koščki so ga zadeli v obraz. Izgubil bo po vsej verjenosti obe očesi. — Te dni je obiskal Gorico in Trst vojaški škof Angelo Bartolomasi. — Pri avtomobilski nesreči pri Razdrtem je našla smrt 40 letna Terezija, iz št. Vida pri Vipavi.

Nekdo je zastrupil pitno vodo v tem mestu

Truro, N. S., 6. aprila. Več kot 1,000 oseb je že obolelo v tem mestu, in tri osebe so že umrle na posledicah neke izredne bolezni. Zdravniki so končno dognali, da je voda, ki je na razpolago ljudem, zastrupljena.

Newyorški gasilci bodo brez dobre pive

New York, 6. aprila. Načelnik gasilcev v New Yorku je izdal povelje, da se novo 3.2 odstotno pivo ne sme uživati ali prinašati v poslopja mestne požarne brambe. Glede policistov se ničesar ne omenja.

MILO URBAN:

ŽIVI BIČ

Roman

Kocka se je obrnila. Oni, ki jim je bil svetovni pretep z vso njegovo podlostjo sveta vojska, oni, ki so videli pol sveta razbitega ležati pri svojih nogah in se niso zdrznili, so z grozo vpili:

"Sodrga!"

"Sirovost."

"Javni red rušijo."

"Postreliti jih je treba!"

Krvavi nesmisel je dosegel, kakor se je zdelo, višek. Ostanek armade, v katerih se je posrečilo vzdržati disciplino, so pognali proti njim, da bi mogel brat ubiti brata, sin očeta, ali oče sina.

Vse se je izprevrglo v ogromen nesmisel, v strašen tur.

Takrat so se pojavili po vaseh prvi vojaki. Prihajali so taki, kakor so se razbežali s front, v vojaških uniformah, nekateri tudi s puškami; od začetka boječe, ponoči, potem pa vedno bolj izzivajoče, drzneje, v skupinah. Nekateri so se napili in prihajali domov z razgrajanjem, kakor bi s tem hoteli dokazati svojo svobodo. Prihajali so kakor šopi žgočih isker in padali v suho kresilno gobo vasi z vso vnemo ranjene duše. — Svoboda! Revolucija! so klicali in objemali svoje sorodnike, ki jih dolgo niso videli. Pripovedovali so o trpljenjih, o požarih, o besnenju, in ljudi po vaseh se je polaščal čuden gnev. Te čudne besede, ki jih nikoli niso slišali, čudni dogodki, ki jih niso mogli razumeti, so jim stopali v glavo, opajali jih s širokim, svobodnim razmahom. — Svoboda, svoboda so ponavljali in pred njimi se je prikazalo nekaj čudovito krasnega, neki prekrasen svet. Prevzemala jih je neskončna radost, deloma ker se vračajo njihovi dragi, deloma ker bo konec vojske in bede. Mislili so, da s tem preneha vse, kar je bilo, da takoj napoči nova doba, polna radosti in rajanja.

"Ropajo in gospodo pretepajo," so prinašali vojaki druge, novejše vesti.

To je spomnilo ljudstvo po vaseh, da ima tudi ono svoje nepoplačane račune z gospodo. In spomnili so se vsega, kar so v štirih in pol letih preživeli, pretrpeli in — niso mogli razumeti, da bi se moralo vse to kar meni nič tebi nič pozabiti. To se je upiralo njihovi krvi, njihovim mišicam. Govorili so: 'Gospodo je treba pretepsti, gospodo' Bil pa je to pri njih poseben pojem. Tega bi pri najboljši volji ne mogli opredeliti. Ko so izgovarjali to besedo, niso imeli pred očmi gospode, ampak silo, ki jih je nepravično poganjala v svoje struge in živela od njih. Spoznali so, da so telo in temelj naroda; vse drugo, kar je bilo poleg njih, je bilo zajedavstvo, organizacija za izrabljanje njihove sile, je bila bolezen in nesmiselno motanje po zemlji.

Mesta so bila brlogi norcev; kultura s svojimi abstraktnimi vedami, ki nimajo nobenega praktičnega pomena zanje, za njihovo najresničnejše življenje, je bila bolesten pojav razdraženih možganov.

Bivalo je le solnce, zemlja, oni in to, kar so za življenje neobhodno potrebovali. Vse drugo je bil plevel, nesmisel.

Za to so imeli velik, nepobitni dokaz: potop človeške krvi.

Kdo ga je povzročil ali kaj ga je zakrivilo? Čemu se je ljudstvo štiri in pol leta zvijalo v krčih? Ali ni bil to poskus norca, ki tone v lastnih nesmislih? Ali je bilo to dejanje ljudi, ki so izgubili zvezo z naravo in njenimi zakoni?

Da.

'Podaviti gospodo!' je klical kmet po vaseh, je klicalo delovno ljudstvo.

Bil je to klic zemlje, klic življenja, ki bi se pravilno moral glasiti:

'Ubiti to, kar je odveč, kar je norega, in vrniti se k resničnosti, k življenju, k temu edinemu smislu vsega.'

In kmet, delovno ljudstvo, ter zemlja se je začela gibati, da bi zadavila, kar je bilo odveč, kar je bilo noro.

XVIII

Prva sta prišla v Raztoke dva Komarjeva sinova Vojteh in Jano, za njima pa drugi dan Pavel Rončiak. Nato se je privlekel Hovanec, grozno bled in strašno visok, kakor bi ga bila vojska smešno raztegnila. Le nekaj ur za njim je prišel Sedmik v polni vojaški opremi. Čeprav ga je straža videla, mu ni rekla niti besede; ko pa se je drugi dan vračal tudi v opremi Juro Mataj, sin Dolnjih Matajev, so ga takoj na začetku vasi ustavili in mu vzeli puško.

Dobili so povelje.

Ko je notar Okolicky izvedel, da se vojaki vračajo in to oboroženi, se je prestrašil. Čutil je, da se lahko zgodi kaj izrednega, kar bi moglo imeti tudi zelo hude posledice. Orožje v rokah 'te sodrge' — tako se je izrazil, ko se je posvetoval z Angyalom in poveljnikom raztoške posadke, Gyorijem — je smatral za veliko nevarnost. Zato so odločili, da je treba vsakega vojaka, ki se bo vračal domov, natanko preiskati in mu vzeti orožje.

Takrat so bili prisiljeni delati to že v lastnem interesu in na lastno pest, kajti zveza raztoške posadke z njenim materinskem oddelkom je bila pretrgana. Gyori že več dni ni dobil nikakega navodila in je bil prisljen vzeti vso odgovornost za poverjeno mu moštvo nase. Prav za prav jo je v prvem trenotku, ko je videl, kaj se godi, nameraval pobrisati iz Raztok. Saj se že tako tu ni počutil dobro. Ko pa je Okolickemu zaupal svoj načrt, ga je ta prijel za roko in ga dolgo prosil, govoreč mu med drugim: 'Vi ne smete, gospod Gyori, vi ne morete. To bi se reklo postaviti na kocko naša življenja in družabni red. Vi ste tu potrebni kakor sol, domovina vam ukazuje, da ostanete.' Gyorija, ki je bil še razmeroma mlad, neizkušen človek, iz katerega je štrlel vojaški ponos kakor raženj iz pečenega jarca, so te besede podžgale, dvignile ga v sedma nebesa. Brezpomemben doslej je tihi pisarček, ki so se mu še pred kratkim tresla kolena pred njegovim poveljnikom, dobil naenkrat napoleonsko vlogo in zavest pomembnosti, po kateri je tako dolgo hrepenel. Kroglic okrog ušes sicer še ni slišal žvižgati, ostal pa je, kakor se je izražal, da vzdrži red v okolici.

Kaj se godi, je izvedel Hlavaj na žiarih od Trnčika, h kateremu je ravno pribežal iz Volčjih jam, da bi si obnovil zalogo živil. Ko je slišal, da je vojske konec, da se vojaki vračajo, se je močno začudil, odšel takoj v Raztoke ter pohitel naravnost k Rončiaku, s katerim je bil skupaj pri vojakih.

Rončika ga je debelo pogledal.

"Kaj si ti?" je zaklical presenečen.

"Kakor vidiš," se je smejal Hlavaj, "skoraj leto je že, kar sem se zadnjič boril."

"Kaj govoriš! Kako?"

"Čisto enostavno; kakor zajec. Pokazal sem jim pete."

Hlavaj mu je povedal, kako se je rešil vojaščine in Rončiak se je smejal, posebno, ko je pripovedoval, kako je vodil žandarje za nos.

"To pa to! Tako bi bili morali vsi narediti," se je Rončiak navduševal, ko je končal. "Toda vrag je mogel vedeti, da bo tako zaropotalo."

"Govori vendar, kaj in kako je??" ga je željno silil Hlavaj.

"Izgubili smo," je skomizgnil Rončiak brezbrižno z ramo in se smejal. "Madjari so kralja pognali, šaržam so vojaki potrgali znake in jih bijejo po gobcih, ljudstvo pa izganja žide in gospodo, in . . . Ni mogoče popisati. Proti temu, kar se sedaj godi, je bila vojska prava igrača."

"Toda žandarji? Armada?"

"Kakšna armada?" se je čudil Rončiak. "Nobene armade ni več, vse se je razbežalo."

"Torej žandarji?"

"Ti so sedaj na dilci. Norčevali smo se iz njih v neki vasi, ko smo šli domov. Niti mrdnili niso."

Hlavaj je zavriskal.

"Lej, ali ti nisem že na Ruskem pravil, da bo tako prišlo?"

"Pravil, pravil, toda vrag je mogel vedeti, da se bo vse tako . . ."

"Bratec," se je razvnemal Hlavaj, "saj ni moglo biti drugače. To je moralo priti, kakor mora po zimi nastopiti pomlad. In videl boš, kaj še bo . . . Povej, ali jim more človek odpustiti te svinjarije?"

"Seve . . . kaj se je tudi z Evo zgodilo . . . Kako so jo uničili."

"Uničili, bratec," se je pomračil Hlavaj, "toda Bog naj jih varuje. Enega sem že pošteno ugnal, toda je še več takih. Dokler te golazni ne iztrebimo z naše zemlje in se je čisto ne znebimo ter ne začnemo s temeljev na novo, verjemi mi, tu ne bo nikdar dobro. Mi bomo vedno le goveda, poslušna živina gospoda kralja, ki nas bo dal sekati za salame. Zadnjo kožo bodo odrli z nas, kakor so nas odirali doslej. Ne bratec, mi moramo . . ."

S hladnimi, jeklenimi očmi se je Hlavaj zazrl v zrak. Tako je občutil globoko resnico teh besed, kakor bi jih imel na dlani. Brcnil bi bil najrajši nekam. Ko pa je videl udobno Rončiakovo sobo s svetimi podobami na steni, mu je začelo biti tesno in zadušno v nji. Hrepenel je, da bi imel ta večer čim več prostora okrog sebe, čim več zraka. Hotel je videti, kako uresničujejo njegove sanje v vasi, med ljudstvom.

"Pojdiva ven," je predlagal Rončiaku.

Enako potrebo je čutil tudi Rončiak. Vstala sta, odšla na ulico in se spustila po nji navzdol. Pravkar se je mračilo. Na nebu so viseli enolični oblaki kakor iz svinca; pod njimi pa se je leno razširjal dim, ki se je dvigal od streh. Hiše so se le še slabo razločile v mraku in tu in tam so se v oknih prižigale luči: semintja sta srečala kak voz, ki so ga vlekle krave, na njem pa so se risale kot velike gosenice vreče krompirja. Vonj tega blagoslovljenega sadeža je polnil zrak z nekakim blaženim, milim vonjem zemlje, vas je pa v njem dobivala značaj ogromnega pojma, ki je napolnil ves prostor.

V vasi je vladalo praznično, živahno življenje. V somraku nekje se je oglašala človeška govorica, nekam poživljena, nasičena z novo silo in prepojena z radostjo. Deca je še skakala po praznem travniku ob cesti, drugod nekje je škripal vodnjak, ob njem pa si je popevalo dekle. Toda vrbe so se tresle že v jesenskem hladu in od daleč nekje je dišalo po snegu.

Prisluškujoč tem davno pozabljenim zvokom Rončiak in Hlavaj nista niti vedela, kako sta prišla do Aronove krčme. Živahnost in veselost, ki se je glasila iz nje, je vzbudila njuno pozornost.

Vstopila sta.

Kakor bi bila stopila v čebelnjak med čebele: pod nizkim stropom je visela sajasta svetilka, sem in tja so letela imena in priimki, dajali so si roke, se trepljali po ramah in se objemali. Vojakov je bila tu že cela kopa — popoldne jih je mnogo prišlo; šli so naravnost v krčmo. Ko so njihovi sorodniki slišali, da so prišli, so prihiteli za njimi in se tu ž njimi pozdravili. Tu je našla Porubova svojega sina edinca in se mu jokajoč vrgla na prsi, tu je objemala Olenjka svojega moža. Tu se je sestalo bližnje in daljno sorodstvo in se spojilo v silen val veselja, ki je hotel kar razgnati krčmo.

(Dalje prihodnjič)

DNEVNE VESTI

Kje je skrito orožje socialistov v Avstriji?

Dunaj, 5. aprila. Policija išče sedaj za skritim orožjem avstrijskih socialistov. Orožje iščejo na pokopališčih, v otroških vrtcih, v bolnišnicah in cerkvah, ki so socialistom najbolj priljubljeni prostori za skrivanje orožja. Dosedaj je policija dobila že več strojnih pušk, nad 1000 pušk in mnogo nabojev.

Fašisti vidijo zmago v bojkotu Židov

Berlin, 5. aprila. Fašistovsko časopisje v Nemčiji priobčuje na prvih straneh z velikimi črkami, da je bojkot napram židom imel ogromen uspeh, da je prisilil Zedinjene države na kolena, in — nemško ljudstvo vse to verjame. Vse časopisje v Nemčiji je kontrolirano od vlade. "Agitatorji proti Nemčiji so bili prisiljeni umakniti se," kriči "Boersen - Zeitung." V enakem tonu piše tudi ostalo časopisje.

MALI OGLASI

POSEBNOSTI ZA PETEK IN SOBOTO

Jajca, ducat 12c
Pork shoulder, ft. .. 6½c
Pork loins, ft. 10c
Svinjske noge, posušene, ft. 4c
Steak, sirloin in round, ft. 13c
Beef roast, ft. 10c
Veal roast, ft. 12c

Doma posušeno:

želodci, ft. 15c
Klobase, ft. 15c

25 ft. moke 55c
Šunka za piknike, ft. 9c

Se priporočamo slovenskim in hrvatskim gospodinjam. Kupujte pri nas in prihranite denar. Pri nas vedno dobite vsakovrstno doma posušeno meso.

TANKO'S MARKET
6024 St. Clair Ave.

POSEBNOSTI ZA PETEK IN SOBOTO

Jajca, 2 doz. 25c
Rozini, ft. 9c
Makaroni, ft. 5c
Gold Cross mleko, kanta 5c
7 o'clock kava, 2 ft. .. 37c
Kirkman Chips, 2 za .. 27c
Fels-Naptha milo, 10 za 49c
Cal. jderca, ft. 38c
Breskve v sirupu, 2 kanti za 27c

Se vljudno priporoča odjemalcem in garantira točno postrežbo in najboljše blago.

A. PRIJATEL
1192 E. 61st St.

POZOR!

Pork shoulders, ft. 6½c
Pork Butts, ft. 9c
Vinarice, ft. 12c
Lepe male šunke, ft. 8½
Domača suha plečeta, ft. 12-14c
Najboljše suhe klobase, ft. 15c
Mleto meso, ft. 9c
Teletina za ajmoht, ft. 9c
Teletina za filo, ft. .. 10c
Telečji čopsi, ft. 15c
Telečji steak, ft. 19c

Najbolj okusno domače suho meso za praznike dobite pri nas. Se toplo priporočamo

MATT KRIŽMAN
6220 St. Clair Ave.
1132 E. 71st St.

NEKAJ POSEBNOSTI ZA PETEK IN SOBOTO

Surovo maslo, ft. 19c
3 funte rozinov, belih, 23c
2 velika kozarca medu, ... 25c
Banane, 3 ft. 10c
Kava, 2 funta 25c
Soap chips, ft. 5c
Velika škatlja rinso, .. 19c
Lux milo, 4 za 25c

Poleg tega dobite veliko "Jigg-Saw" uganjko zastonj. Se prav vljudno priporočamo.

ŠPEH GROCERIJA
1100 E. 63rd St.

Mlad fant

želi delo na farmi, za hrano in stanovanje. Oglasite se pri Anton Stražaj, 5151 Charles St., Maple Heights, O. (82)

VELIKONOČNA RAZPRODAJA

Vsi dobro veste, da pri nas dobite vedno najboljše in najnižje cene.

Ft. najboljših cal. jedrc 45c
in ft. belih rozin 5c
Argo Corn Starch, ft. .. 10c
Cottage Cheese, ft. 5c
Red Salmon, velika kanta 15c
Galona olja (77) 55c
Črni rozini, 3 ft. 25c
Sladkor, 25 ft. $1.17
Čista mast, 3 ft. 17c
Prima švicarski sir, ft. 27c
Teletina za ajmoht, 3 ft. 25c
Mleto meso, 3 ft. 23c
Suha plečeta, ft. 9c
Vse šunke, najboljše kvalitete, domače in druge, ft. 15c
Posebno fine klobase, ft. 17c

Vsem mojim cenjenim odjemalcem želim veselo Velikonoč!

LOUIS OSWALD
17205 Grovewood Ave.

WILLIAM HARRISON AINSWORTH:

JACK SHEPPARD

Originalni prevod za "Ameriško Domovino"

"Naj bo kakor hoče," je odvrnil dečko, "toda mene ne boste brez potrebe pretepali!"

"Brez potrebe!" je vzkliknil mizar. "Ali praviš, da je brez potrebe, ko zanemarjaš delo in prepevaš svoje poulične popevke! Poglavec, marsikateri drugi mojster bi te peljal zaradi tega pred sodnika ter zahteval, da te za nekaj dni postavi na hladno!"

"Storite, kar vam drago," je rekel Jack ter začel iskati po žepu nož, "toda svetujem vam, da v bodoče več ne položite roke name!"

Mr. Wood ga je osuplo gledal, nato pa vprašal:

"Kje pa si se naučil pesmi, katero si pravkar prepeval?"

"Pri "Črnem levu," v naši ulici," je odgovoril Jack, ne da bi pomišljal.

"Torej v najslabšem brlogu naše soseščine; v zbirališču roparjev in tatov," je rekel Wood. "In kdo te jo je naučil — morda krčmar, Joe Hind?"

"Ne; neki Bluskin, človek, ki prihaja večkrat k Levu," je odgovoril Jack samozavestno.

"Lepa družba za mizarskega vajenca!" je rekel Wood. "Hm, paglavec, ali veš, da si imenoval ime notoričnega vlomilca? On je bil šele nedavno pred sodnijo in je ušel vešalim samo zato, ker je potisnil notri svoje tovariše. Rešil ga je Jonatan Wild."

"Kaj morda poznate Jonatana Wilda, mojster?" je vprašal Jack bolj spoštljivo.

"Videl sem ga pred leti," je odvrnil Wood, "in dasi se je moral odtlej dokaj izpremeniti, vendar lahko rečem, da bi ga zopet spoznal."

"Nizek mož, kaj ne mojster, iste velikosti kakor vi, z rdečerjavo brado in z obrazom prevejanega lisjaka?"

"Hm!" je rahlo zakašljal Wood, da bi zatajil svoj smehljaj. "Opis ni tako napačen. Toda čemu vprašuješ?"

"Zato —" je zajecljal dečko.

"Nič se ne boj in kar povej!" je rekel Wood hrabreče. "Ako si storil kaj napačnega, samo priznaj, pa ti bom odpustil."

"Nisem vreden, da mi odpustite!" je odvrnil Jack, katerega so oblile solze. "Bojim se, da ni sem prav ravnal. Ali poznate to?" je vprašal ter potegnil kluč iz žepa.

"Kje pa si ga našel?" je vprašal Wood.

"Ta ključ mi je dal mož, ki je ondan pil z Blueskinom pri Levu, in ki je moral biti, dasi je imel potegnjen klobuk nad oči in šal okoli brade in ust, Jonatan Wild."

"Kje pa je on dobil ta ključ?" je vprašal Wood začuden.

"Tega vam pa ne vem povedati. Toda obljubil mi je par guinej, ako doženem, če se prilega v vašo ključavnico."

"Vraga," je vzkliknil Wood, "to je moj stari ključ. "Ta ključ," je rekel Wood, "sem posodil nekega dne tvojemu očetu, Jack. Kaj je hotel tedaj s tem ključem, to danes nima pomena. Toda preden je umrl, je naročil tvoji materi, naj mi ga vrne. Ona pa ga je izgubila v Livarni. Jonatan Wild ga je moral torej ukrasti tvoji materi."

"Tako je menda," je potrdil Jack; "toda pustite mi ta ključ samo do jutri, in če mu ne nastavim pasti, v katero se bo kljub svoji pretkanosti ujel, pa mi naj ne bo ime Jack Sheppard."

"Vidim tvoj namen, Jack," je rekel mizar, "toda take vrste dela ne maram. Tudi če imaš z lopovom opravka, naj bodo tvoja dela očitna. To je moje geslo in to je geslo vsakega poštenega človeka. Priznavam, da bi bilo velike vrednosti, če bi se sprevilo Jonatana Wilda pred sodišče. Toda kljub temu ne morem pristati v način, kakršnega se hočeš ti poslužiti, vsaj ne, dokler o stvari malo bolj ne premislim. Kar se pa tebe tiče, ti povem, da si imel že skoro glavo v zanki. Wild te namerava brez dvoma izkoristiti, ko pa te ne bi več potreboval, bi te ovadil. Naj bo to zate svarilo za bodočnost. Izogibaj se krčem in slabe družbe, pa boš dobro vozil. Saj kar se obrti tiče, obetaš postati prve vrste mizar. Delaj, Jack, delaj! Brezdelje in lenoba sta pričetek prosjačenja. Ako se za časa ne varuješ, bo prepozno in potem te ne more nič več rešiti. Naj ti bo v svarilo usoda tvojega očeta. Kakor si boš postlal, tako boš ležal. Obljubil sem, da bom pazil nate kot na svojega sina in to bom tudi storil, v kolikor mi bo sploh mogoče, toda če ne boš poslušal mojih nasvetov, kako naj ti pomagam? Glede ene točke pa sem si že zdaj na jasnem: ali me boš ubogal, ali pa šel od mene! Torej zdaj sam odloči!"

"Ubogal vas bom, mojster; da, ubogal bom!" je rekel Jack, osupnjen nad Woodovim mirom.

"Nu, bomo videli. Dobre besede brez dejanj, so brez pomena. Zdaj mi pa povej, zakaj nisi naredil zaboja za Lady Trafford, glede katerega sem ti rekel, da ga izvrši dokler se vrnem? Zaboj moramo poslati še nocoj na njen dom. Jutri namreč odpotuje."

"Zaboj bo narejen v dveh urah," je zagotovil Jack ter prijel za orodje. "Zdaj je ura štiri; ob šestih bo gotov. Nisem vas namreč pričakoval domov pred šesto, gospod."

"Ah, Jack," je rekel Wood ter zmajal z glavo, "kjer je volja, je tudi vse drugo. Želel bi, da bi posnemal Thamesa Darrella."

"Kar se tega tiče, sem gotov, da razumem mizarski posel mnogo bolje kakor pa on," je rekel Jack ter se pripravil na delo.

"Morda," je rekel Wood pomišljaje.

"Thames je bil vedno vaš ljubljenec," je rekel Jack.

"Dozdaj nisem delal nobene razlike med vama, niti je ne bom poslej, če ne bom primoran," je odvrnil Wood.

"Hm, vse slabše in težavnejše delo moram opraviti jaz," je rekel Jack. "Toda ne pritožujem se, ker za Thamesa Darrella bi storil vse."

"In Thames Darrell bi storil vse zate, Jack," se je tedaj oglasil nek glas. "Kaj pa je, oče?" je nadaljeval prišlec ter se obrnil k Woodu. "Ali vas je Jack užalil? Ako je tako, mu odpustite. Gotov sem, da bo v bodoče storil vse, da vas zadovolji. Kajne, Jack?"

"Tako je," je odgovoril Jack vneto.

"Kadar grmi, postanejo tudi tatovi pošteni," je zamrmral Wodo.

"Ali ti morem pomagati, Jack?" je vprašal Thames ter prijel žago.

"Ne, ne; pusti ga," je rekel Wood. "Obljubil je, da bo izvršil delo do šestih, in zdaj bi rad videl, ako bo res držal svojo besedo."

"Bo pa moral težko in trdo delati, ako hoče biti do šestih gotov, oče. Bolje bo, če dovolite, da mu pomagam."

"Pod nobenim pogojem," je rekel Wood odločno. "Nekoliko hitrejšega dela mu ne bo škodilo in ga bo odvadilo lenobe. Kar se pa tebe tiče, Thames, mi menda ni treba niti vprašati, če si izvršil, kar sem ti naročil?"

Thames se je hotel izogniti odgovoru, ker je mislil, da bi odgovor morda Jacka bolel, toda Jack je odvrnil mesto njega:

"Darrellovo delo je bilo izvršeno že zgodaj zjutraj, in če bi bil jaz njega poslušal, bi bilo tudi moje delo istočasno gotovo."

"Hm, ti preveč zaupaš svoji izvežbanosti, Jack," je rekel Thames. "Ako bi mogel in znal jaz tako hitro delati, kakor ti, bi si tudi jaz lahko dovolil malo brezdelja. Ali vidite, kako mu gre, oče? Saj zaboj kar raste pod njegovimi rokami."

"Ti si plemenit deček, Thames," je rekel Wood ter pogledal svojega posinovljenca s pogledom ljubezni in ponosa, "in obetaš postati tudi spoštovan mož."

Thames Darrell je bil v resnici mladenič, na katerega bi bil lahkotudi kdo drug ponosen, ne samo skromni mizar. Dasi je bil nekaj mesecev mlajši od svojega tovariša, je bil za pol glave večji in močneje zraščen. Pa tudi sicer je vladal med obema mladima prijateljema velik kontrast. Na Darrellovem jasnem obrazu je bila zapisana poštenost in odkritosrčnost, dočim je bila v Jackovi fiziognomiji kolikor toliko vtisnjena zvitost in malopridnost. Pa tudi v drugih ozirih si nista bila podobna. O Jacku bi bilo težko reči, da je lep, dočim je bil Thames, na drugi strani, eden najlepših dečkov v okolici. Jackova polt je bila temna polt cigana, Darrellova polt pa sveža kakor roža. Jackova usta so bila dokaj velika, Thamesova majhna in krasno oblikovana. Jackov nos je bil primeroma širok, Darrellov pa raven in tenak, kakor nos Adonisa. Darrellovi lasje, katerih ni hotel odrezati, dasi mu je bila obljubljena krasna lasulja, so bili plavi in so mu padali v kodrih na ramena, dočim so bili Jackovi črni in kratko pristriženi.

Ko je mojster odšel, je stopil Jack na stol ter se iztegnil po neko desko, toda ker se je tram premeknil, bi bil Jack takrat padel, da se ni sprijel drugega trama, na katerem je obvisel.

"Pazi se, Jack!" je zaklical Thames. "Deska ni v pravem ravnovesju in bo zdrknila na tla!"

Toda svarilo je prišlo prepozno. V tistem trenotku je deska res zdrknila s trama. Jack, ki je za trenotek izgubil prisotnost duha, se je izpustil in padel na zaboj. V naslednjem trenotku bi bila padla deska nanj, da je ni zadržala neka roka.

"Pojdi od tam, Jack," je zaklical Thames. "Jaz ne morem več dolgo držati deske, ker mi bo zlomila zapestje. Ah, že pada!" je vzkliknil, ko je deska padla na tla, dočim je Thames skočil za Sheppardom, ki je medtem skočil z zaboja.

Vse to se je zgodilo v trenotku.

"Menda ni zlomljenih kosti?" se je nasmehnil Thames, ko je videl, da je Jack odšepal preč, držeč se za nogo.

"Ne, vse je dobro," je rekel Jack, hlineč malomarnost.

"Sreča je, da sta oba pravočasno odskočila," je rekel Wood, ki je malo prej vstopil. "Kaj si se poškodoval, Thames?"

"Samo roko v zapestju sem si nekoliko izvil, toda to bo takoj prešlo," je odvrnil Thames.

"Torej si se poškodoval!" je vzkliknil Wood v skrbeh. "Pojdi takoj z mano v pritličje, da ti mati pogleda zapestje. Ona ima dobro zdravilo za tako reč. Ti pa, Jack, se loti dela in glej, da se spet kaj ne pripeti!"

"Ali ne bi bilo bolje, če bi šel tudi Jack z nama dol?" je vprašal Thames. "Morda bi bilo treba njegovo nogo masirati?"

"Ne, malo trpljenja mu ne bo škodilo," je odvrnil mizar. "Jaz sem mu jih itak hotel nametati, naj pa ima zdaj to mesto palice."

"Thames," je rekel Jack šepetaje ter vrgel nagel pogled na mojstra, "tega ti ne bom pozabil. Ti si mi rešil življenje!"

"Ah, kaj bo to! Ti bi storil vsak dan isto zame. Nikar ne misli več na to. Prihodnjič bo pa na tebi vrsta."

"Prav, in verjemi, da si ne bom pomišljal"

"Veš, kaj, Jack," je zašepetal Thames, "če mi misliš res ustreči, tak glej, da izvršiš tisti zaboj do šestih. Vem, da to lahko storiš, samo če hočeš."

"Da, storil bom; lahko se zaneseš na to," je odvrnil Sheppard s smehom.

To rekoč, se je spet lotil dela, dočim sta odšla Wood in Thames v pritličje.

II. POGLAVJE

Thames Darrell

Mrs. Wood je izjavila, ko je pregledala Thamesovo roko, da je izvinjena v zapestju, zato jo je pričela takoj kopati v mlačni vodi. Med tem opravilom je hotela vse vedeti, kako je prišlo do nezgode, in ko je čula, da je izpodletelo Jacku Sheppardu, je hotela odhiteti takoj v delavnico, da bi kaznovala krivca.

"Saj sem vedela, kaj bo, takoj ko si prinesel to ničvredno seme ničvredne matere v hišo. Rekla sem ti, da iz tega ne bo nič dobrega. In zdaj vsak dan bolj vidimo, da sem imela prav. Toda ti moraš imeti vedno prav. Nikoli ne boš pustil, da bi te jaz vodila, nikoli"

"Ne, moja draga, ti se motiš," je odgovoril mizar, prizadevajoč si z najponižnejšimi pogledi, da ne bi zbudil v njej furije.

"Kaj, da se motim, praviš? Ali sem ti jaz svetovala, da se obremeniš s tem ničvrednim beračem in da ga tukaj na svoje stroške rediš, mesto da bi ga poslal v prisilno delavnico? Sem ti jaz svetovala, da ga vzameš kot svojega vajenca in mu daješ še plačo? Povej! Končno boš še trdil, da te jaz nagovarjam, da zahajaš tako pogosto obiskovat njegovo mater, in sicer pod plaščem dobrodelnosti, da ji dajaš vina in denarja; da si jo spravil iz edinega prostora, kamor spada — iz Livarne — ter da si jo nastanil v hiši v Willesdenu, od katere hiše moraš plačevati stanarino. Dobrodelnost naj pričenja doma. Svojo dobrodelnost bi lahko obrnil v druge smeri, ne pa tej hinavski Magdaleni!"

"Prav zato, moja draga, ker sem vedel, da ne boš razumela ali mogla razumeti, sem delal vse to brez tvoje končne sankcije. Toda bodi prepričana, da sem storil vse v najboljšem namenu. Mrs. Sheppard je — — "

"Prav dobro vem, kaj je Mrs. Sheppard, ne da bi mi šele ti pravil to. Nikar ne misli, da sem pozabila njeno preteklo zgodovino. Ti imaš pač, brezdvomno, svoje tehtne vzroke, da rediš njenega sina, ali da se bolje izrazim: svojega sina, Mr. Wood!"

"Moja draga, taka podtikovanja so brez podlage in neresnična."

"Ne morem videti one ničvrednice in upam, da mi ne pride nikoli pred oči."

"Upam, da ti nikoli ne bo, moja draga," je ponižno odvrnil mizar.

"Ali naj bo moja hiša vzgojni zavod za vse tvoje nezakonske otroke, to mi povej"

"Winny," je rekel zdaj mizar lepi mladi deklici, stari kakih dvanajst let, ki je stala poleg njega ter držala steklenico z vili, "pomagaj mi obleči suknjo, prosim. Tukaj ni prostora zame."

(Dalje prihodnjič).

IZREDNO NIZKE CENE!

Pork shoulder, ft....7½c
Pork chops, ft.....10c
Mleto meso, 3 ft.....25c
Teletina
za pečenje, ft.....12½c
Teletina za ajmoht, ft. 10c
Suha rebra, ft.....10c
Suhe šunke, ft.....14c
Suhi želodci, ft.....16c
Najfinejše suhe
klobase, ft. 16c
Suhe salame, ft.....17c
Riževe, krvave
klobase, 8 za.....25c
Najboljša jedrca, ft...39c
Beli rozini, ft.....10c
Bela moka, 5 ft.....12c

Pri nas dobite najboljše vsakovrstno suho meso kot šunke, plečeta, želodce in klobase, in to po najnižjih cenah za Velikonoč. Se prav vljudno priporočamo odjemalcem.

FRANK SKULY
6313 St. Clair Ave.

TREBUŠNE PASOVE IN ELASTIČNE NOGAVICE
imamo v polni zalogi. Pošiljamo tudi po pošti.
Mandel Drug Co.
15702 Waterloo Rd. Cleveland, O.

Rabite zelišča za vse bolezni

Pošljite 5c za poštnino za velik zavoj HERB DOCTOR BOOK $1.00 vrednost zastonj. Poleg dobite tudi krasni Herb 1933 Almanak brezplačno. Te knjige povedo na stotine uspešnih slučajev zeliščnega zdravljenja od Indijancev in Evropejcev, za vse bolezni, kot zaprtnica, neprebavnost, želodčne nerednosti, jetra, obisti, srce, pluča, mehur, kožne bolezni, uljesa, nervoznost, jača život, revmatizem in veliko drugih. Sedaj v rabi povsod in dobri uspehi. Brez razlike kakšna zdravila ste rabili v prošlosti, pišite danes na:
SNYDER PRODUCTS CO.
Dept. 360—227 W. North Ave., Chicago, Ill.

Mi plačamo več za vašo
BANČNO KNJIŽICO
ali
SAVINGS & LOAN KNJIGO
v zameno za pohištvo, preproge, peči, modroce in vzmeti, direktni tvorniški agent.
J. PERUŠEK
15912 Corsica Ave.
tri ceste južno od Euclid Beach, iz vzhodne 156. ceste.
Telefon: KEnmore 4237

LED IN PREMOG
TOČNA POSTREŽBA
SLOVENSKI RAZVAŽALEC
JOSEPH KERN
LEDU IN PREMOGA
1194 E. 167th St.
Pokličite: KEnmore 4281

DOBER PREMOG!
Točna postrežba
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
HEnderson 5798
Zastopnika:
IGNAC ZIVODER
1168 Norwood Rd.
JOHN CENTA
1175 Addison Rd.

DOMAČI ŽELODCI in DOMA POSUŠENE ŠUNKE in plečeta, najboljše kvalitete dobite pri FRANK VESEL 791 E. 185th St.
(Mar. 31. Apr. 7.)

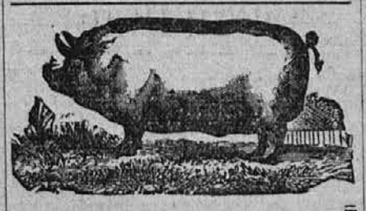

Debeli prešiči naravnost z dežele

Vseh velikosti, živi ali osnaženi, pregledani od mesta in jih pripeljemo kamor želite. Meso v kosih, šunke, plečeta, loins in vse druge stvari se dobe vsak torek in petek, koljemo pa vsak pondeljek in četrtek. Pridite in izberite si sami.

H. F. HEINZ
Vine St., Willoughby, O.
Tel. Wickliffe 110-J-2

ZA VELIKONOČ!

V zalogi imamo najboljše doma sušeno meso, ki je v resnici suho, ne samo prekajeno, tako da lahko jeste kar surovega, in sicer:

šunke
želodce
špeh
salame
klobase

Se vljudno priporočam odjemalcem
JOHN TERŠKAN
968 E. 209th St.
Tel. KEnmore 3575-W
(Apr.3.5.7.10.12.)

Vsaka bančna postrežba

The Cleveland Trust Company

Največja banka v Ohio

Premoženje nad $250,000,000

JOSEPH ZORMAN
ODVETNIK
Uradne ure: 10.-4; zvečer 7.-8. Ob sredah: 10.-12.
6411 St. Clair Avenue (v Slovenskem narodnem domu)

VELIKI POLETNI
izlet v Jugoslavijo
na hitrem Cunardovem brzoparniku
AQUITANIA
odpluje iz New Yorka proti Cherbourgu 15. JUNIJA

Potniki, ki se bodo pridružili temu izletu, so lahko zasigurani krasne vožnje od začetka do konca, ker je g. J. B. Mihaljevič, ki bo osebno vodil ta izlet, izkušen v vseh potniških posameznostih in bo odvzel potnikom vse skrbi in sitnosti na potovanju. Udobne, čiste kabine, fina domača kuhinja in dovolj zabave na parniku. Ogledite si Pariz spotoma.

Zasigurajte si svoj prostor takoj pri
MIHALJEVICH BROS.
6201 St. Clair Ave., Cleveland, O.
ali
CUNARD LINE

Bližajo se velikonočni prazniki

Cenjenim rojakom naznanjam, da smo prejeli novo zalogo vsevrstnih

moških, ženskih in otroških čevljev

V zalogi imamo posebno široke ženske in moške čevlje, vsake velikosti in mere in po zelo znižanih cenah.

Vsa ženska, moška in otroška obleka in perilo. Ravno tako tudi velika izbira spomladanskih klobukov za ženske in moške.

Kupite in prepričali se boste o fini kvaliteti našega blaga, nizkih cenah in točni, prvovrstni postrežbi.

Poslužite se naše trgovine v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd. v prepričanju vsestranske dobre postrežbe. Toplo se priporočamo vsem rojakom.

Anton Ogrin
15333 Waterloo Rd.